



INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

VY_12_INOVACE_B_PD_2.SADA_18

Název klíčové aktivity: I/2 Inovace a zkvalitnění výuky směřující k rozvoji čtenářské a informační gramotnosti

Označení v TK: EU-I/2B-PD-2.sada-č.18

Autor: Mgr. Petr Drkal

Datum vytvoření: leden 2013

Název DUM: Průmyslová revoluce

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

Vyučovací předmět: Dějepis

Ročník: 8.

Druh učebního materiálu: prezentace

Klíčová slova: průmyslová, zemědělská a vědecká revoluce, revoluce v dopravě, šíření informací, světový trh, růst populace

Anotace: Žáci v této hodině pracují pod vedením učitele, který má k prezentaci výklad nového učiva. Seznamují se s pojmem průmyslová revoluce, příčinami a průběhem. Revolucí v dopravě a změnami ve společnosti. Na konci odpoví na kontrolní otázky.

Průmyslová revoluce

- období od 18. do 19. století, přechod od **ruční výroby v manufakturách** ke **strojové výrobě v továrnách**
- vznik průmyslové společnosti byl umožněn **vědeckou a zemědělskou revolucí** = růst počtu obyvatel a průmyslových center

Vědecká revoluce

- uplatňování vědeckých objevů v praxi

Zemědělská revoluce

- střídavé hospodaření s celoročním ustájením
- pěstování pícnin, okopanin, technických plodin, ovoce a zeleniny
- zavádění strojů a hnojiv
- zvyšování produkce pro trh

Počátky průmyslové revoluce

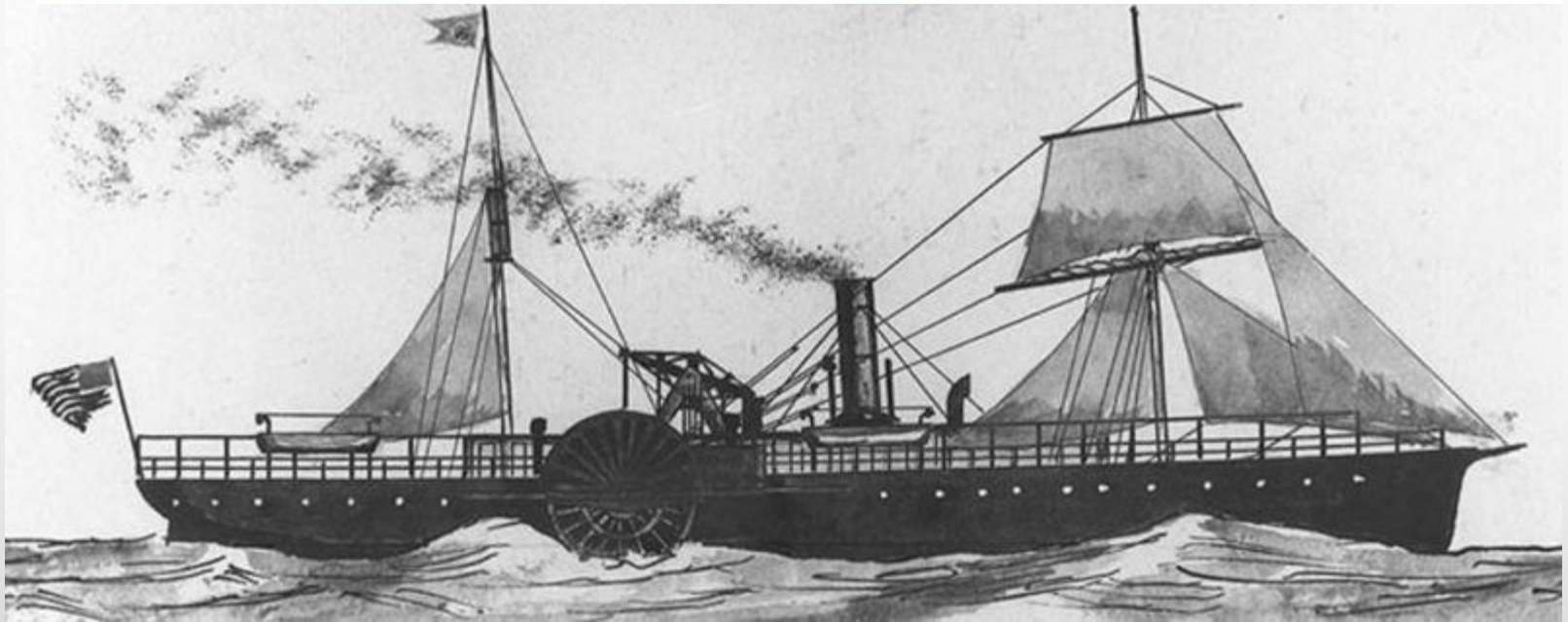
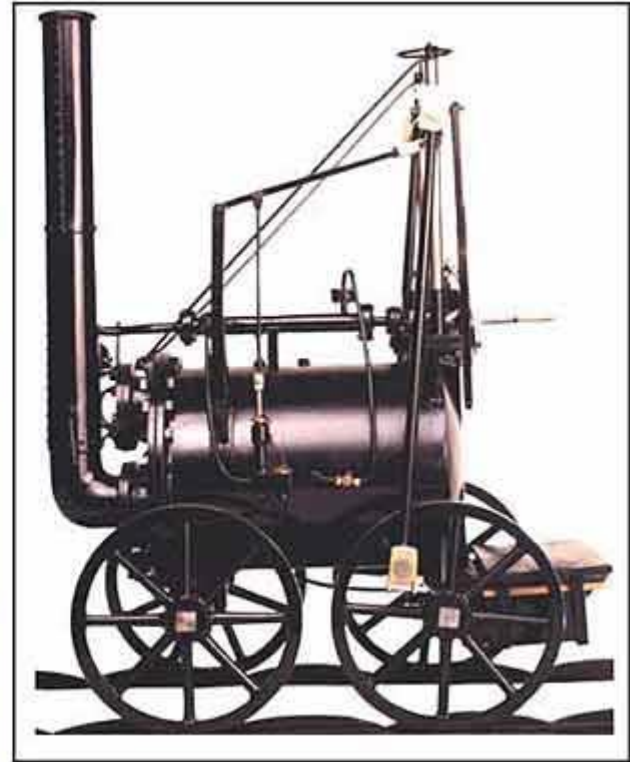
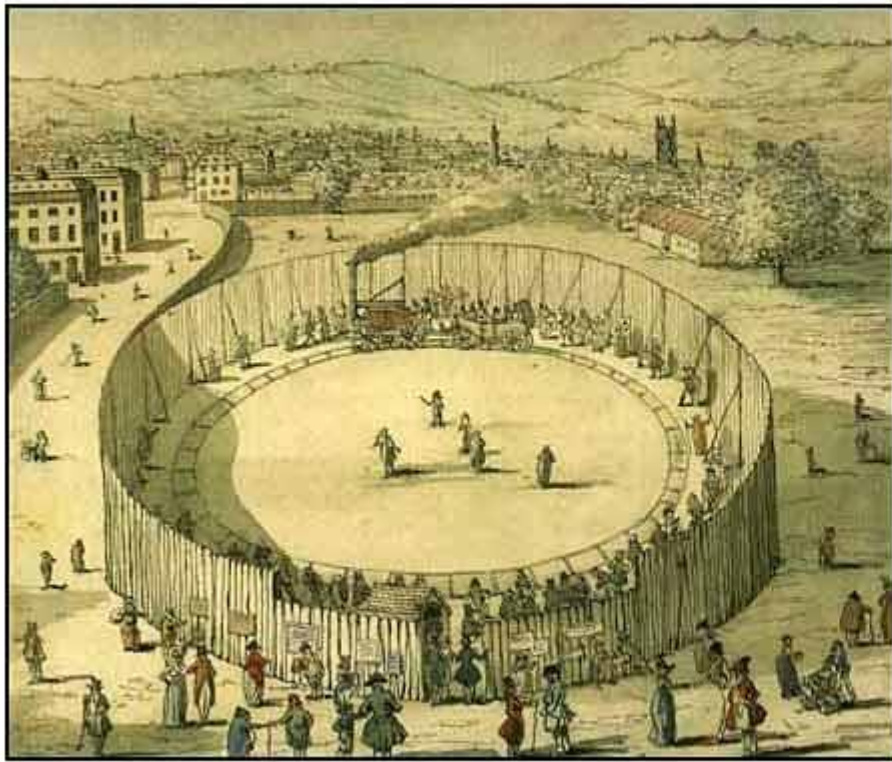
- od 18. století začali podnikatelé v Anglii, Nizozemí a Francii zavádět do výroby technické novinky
- především v **těžbě (uhlí), hutnictví a textilním průmyslu**
- **těžba** = stroje umožnily těžbu ve větší hloubce a čerpání vody z dolů
- **hutnictví** = vysoké pece, použití koksu, výroba litiny
- **textilní výroba** = mechanizace (pohyblivý člunek, spřádací stroj, mechanický stav), soukenictví (vlna), plátenictví (len), bavlnářství (bavlna z Ameriky)
- r. 1785 skotský mechanik James Watt zdokonalil parní stroj = použití jako hnací stroj
- Anglie se stala **kolébkou průmyslové revoluce**

Revoluce v dopravě

- parní stroj našel využití v **železniční a lodní dopravě**
- Angličan **George Stephenson** v r. 1814 sestrojil lokomotivu a od r. 1825 začala pravidelná doprava , jeho **Raketa** dosahovala rychlosti 50 km/hod
- **stavba železnic** se rozšířila do západní Evropy, Francie, Německa, Rakouska a stala se druhem podnikání
- první parník sestrojil Američan **Robert Fulton** r. 1807, jeho parník **Clermont** plul po řece Hudson
- využití nejprve na amerických a evropských řekách
- první přeplutí Atlantiku r. 1818, od šedesátých let pravidelná nákladní a osobní doprava



Lokomotiva Rocket



Přenos informací

- vynález telegrafu Američana Samuela F. B. Morse znamenal revoluci v dálkové komunikaci
- šíření informací mezi Evropou a Amerikou umožnil podmořský kabel

Změny v obchodu a finančnictví

- jednotný vnitřní trh uvnitř států (rušení cel), vznik celosvětového hospodářství (suroviny, stroje, zboží), první obchodní domy
- banky poskytovaly peníze (kapitál) na výhodný úrok a umožňovaly rozvoj podnikání

Demografická revoluce

- důsledkem zlepšení výživy, dopravy potravin, hygienických návyků a dokonalejší zdravotní péče, snížením kojenecké a dětské úmrtnosti
- **střední délka života** na počátku 19. stol. mezi 35 a 40 lety, na konci 50 let
- od padesátých let 19. stol. se dále zvyšovaly **přírůstky** evropského **obyvatelstva** (r. 1750 140 milionů, r. 1850 266 milionů obyvatel) = teorie o přelidnění, stěhování do Ameriky, Austrálie, Jižní Afriky, Střední Asie a Sibiř
- venkovské obyvatelstvo se **stěhovalo do měst** za prací = města bourala hradby, vznikaly vilové čtvrti podnikatelů a chudinské čtvrti dělníků

Otázky a úkoly:

1. Vysvětlete pojem průmyslová revoluce.
2. Jak souvisí s revolucí vědeckou a zemědělskou?
3. Ve kterých odvětvích se uplatnila nejdříve?
4. Jaké změny se objevily v dopravě, přenosu informací a obchodu?
5. Co je to demografická revoluce, jaké měla důsledky pro Evropu?

Literatura:

KOLEKTIV AUTORŮ. Dějepis 8 pro ZŠ a VG UČ. Plzeň: Fraus, 2009. ISBN 978-80-7238-558-4

Obrázky:

Raketa. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2013-01-20]. Dostupné z:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Stephenson%27s_Rocket_drawing.jpg

Kolejová dráha a lokomotiva. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2013-01-20]. Dostupné z:

<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Tervitik1.JPG?uselang=cs>

Parník. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2013-01-20]. Dostupné z:

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:USS_Bienville_1860.jpg?uselang=cs